

GUIA RÀPIDA DE COMPOSTATGE CASOLÀ

QUÈ ÉS EL COMPOSTATGE?

Consisteix en afavorir el procés de descomposició i estabilització de la matèria orgànica per l'acció de microorganismes com bacteris i fongs descomponedors, en molts casos facilitada pels animals detritívors, que mengen restes orgàniques, com cucs, aràcnids, porquets de sant Antoni o centpeus. Per fer-ho disposem la brossa orgànica que generem a la cuina o el jardí en piles o contenidors adequats per mantenir unes bones condicions d'aireació, humitat i temperatura.

El compost resultant conté els nutrients assimilables per les plantes a més de matèria orgànica estable que proporciona al sòl o als substrats de jardineres una bona estructura i reserves d'aigua i nutrients. És un gran millorador del sòl i evita l'erosió, és un factor clau en el cultiu ecològic.

CONDICIONS PEL PROCÉS DE COMPOSTATGE

Els microorganismes que actuen en el compostatge són éssers vius que necessiten certes condicions de temperatura, humitat, aireació i matèria orgànica per un bon desenvolupament.

O₂ Aireació:

els microorganismes compostadors són aerobis, és a dir que respiren oxigen. Si falta oxigen hi ha descomposicions anaeròbies, que generen pudors i són molt lentes.

Per permetre el pas de l'aire dins una pila de compostatge cal que hi hagi porus entre les partícules. Això ho aconseguim barrejant els materials frescos amb materials estructurants més fibrosos com fulles seques, trossets de branquillons, palla, esponja triturada o herba seca. A més, sobretot durant els primers dos mesos, es pot voltejar el material o clavar-hi un bastó per remenar i permetre l'entrada d'aire.

H₂O Humitat:

l'activitat dels microorganismes, el drenatge i la calor de l'estiu poden assecar la pila de compostatge, aturant la descomposició. Per retenir la humitat cal que els porus entre materials no siguin massa grans perquè l'aigua no dreni totalment i tampoc s'ha de posar la pila a ple sol. Si la pila s'ha assecat massa caldrà regarla, però evitant deixar-la xopa perquè impediriem una bona aireació i es crearien condicions anaeròbies.

C^o Temperatura:

una temperatura elevada (mai per sobre de 70 °C) accelera el procés de descomposició de la matèria orgànica. La pròpia activitat dels microorganismes ja fa augmentar suficientment la temperatura però per mantenir-la ens cal un volum mínim de la pila (1m³), a més també podem voltejar la pila per estimular l'activitat microbiana i abrigar-la cobrint-la amb palla, fulles o fins i tot un plàstic negre, permeable al pas de l'aire, que absorbeixi la calor del sòl.

Un augment de temperatura és un indicador de que el procés de compostatge s'ha iniciat correctament, a mesura que madura el compost la temperatura va disminuint fins la de l'ambient. L'elevada temperatura durant un temps suficient elimina llavors de males herbes i destrueix possibles patògens. En els casos en que el volum no és suficient, o les aportacions de materials són petites no aconseguirem aquest augment de temperatura i el procés s'allargarà, però gràcies al animals detritívors també aconseguirem fer compost.

En el Vermicompostatge la temperatura òptima és entre els 15 i 35 °C, perquè els cucs són sensibles a les altes temperatures i el fred els fa reduir l'activitat. A l'estiu s'ha de fer en un lloc fresc i quan fa fred es pot posar en un interior, tapar-los amb mantes o afegir materials que es descomposin amb facilitat per augmentar l'activitat dels microorganismes.

MO Matèria orgànica per compostar:

Ens cal una barreja equilibrada de materials per aconseguir una bona activitat dels microorganismes i per tant un bon compostatge. Distingim entre:

-Matèria orgànica fresca, humida o verda: es tracta de restes de plantes fresques, de verdures i fruites, de cafè, bossetes d'infusions... És molt fàcilment degradable, humida i rica en nitrogen. Afavoreix el compostatge de la matèria orgànica estable.

-Matèria orgànica estable, seca o marró: per exemple la palla, herbes seques, branques, fulles seques, closques i pinyols, serradures... Són fibroses, riques en carboni, i de degradació lenta. Tenen propietats estructurants que poden permetre una millor aireació i drenatge de la pila, cal fer-ne trossets de fins a 10 cm com a màxim.

COMPOSTEM?

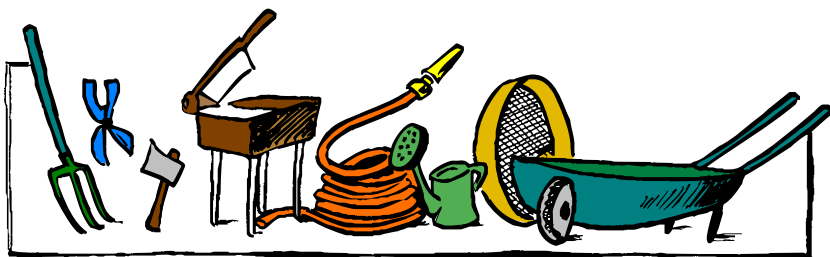
1 Ens cal:

4 tisores d'esporgar o destrat per trossejar residus llenyosos, si en tenim molts podem adquirir una petita trituradora

4 mànega o regadora per remullar la pila quan calgui

4 eines per voltejar i foradar la pila per tal que hi arribi aire a l'interior, com una forca, pala, tirabuixó o bastó

4 cabassos o carretó, garbells i pala per aplicar el compost a l'hort o jardí

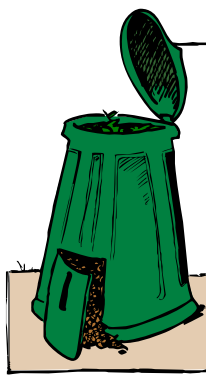
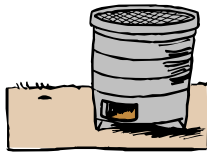
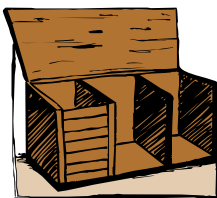
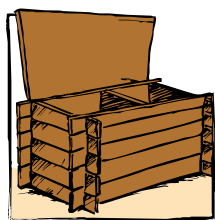

2 On fer-lo:

En pila, la manera més senzilla i econòmica.

En compostador, per tenir la pila més endreçada i ocupar menys espai.

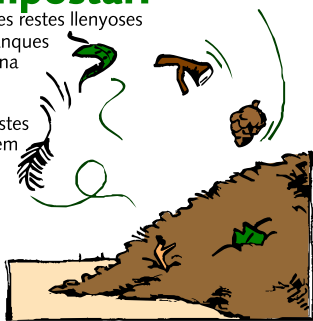
En compostador autoconstruït, amb paletes, malla metàl·lica, totxanes, etc., per reutilitzar materials.

Ens farà falta un espai adequat per amuntegar un metre cúbic de restes orgàniques com a mínim, cal que no estigui a ple sol, sigui accessible i que es pugui cobrir en cas de pluja excessiva. Si volem podem preparar un calaix perquè la pila quedi recollida, per exemple amb lleixes o palets reciclats.

3 Preparació del material a compostar:

cal triturar les restes llenyoses de jardí, branques i tronc, a una mida entre 5 i 10 cm. Aquestes restes les guardarem per tenir-ne sempre a disposició.

Quan tinguem molt material per compostar de cop perquè estem arreglant l'hort o el jardí farem una barreja dels més frescos amb els més fibrosos o els disposarem en capes intercalades preparant una pila d'un metre cúbic per anar bé. Si estem fent aportacions petites i constants de restes fresques com en el cas de restes de cuina, pot ser interessant reservar material estructurant per anar-lo barrejant i així poder crear una bona mescla. En el cas de no disposar de materials estructurants el més recomanable és el vermicompostatge.

Es pot compostar tota la matèria orgànica, encara que...

4 Les restes de carn, peix, paper o serradures es poden posar amb moderació i ben barrejades.

4 És millor no afegir excrements d'animals domèstics, males herbes amb llavors, o fruita i verdura malalta.

4 Mai es pot compostar restes de plantes amb herbicides i plaguicides, productes tòxics com piles, fustes tractades o medicaments. Tampoc es poden posar al compostador materials inorgànics com plàstic, vidre o metalls que caldrà separar prèviament de la matèria orgànica per poder incloure'ls en la recollida selectiva municipal.

cal barrejar sempre una part de restes orgàniques de cuina amb almenys la meitat en volum de llenya triturada.

4 Accions sobre la pila o compostador:

remenar el material i regar-lo quan estigui massa sec.

Per activar el compostatge és important que els microorganismes sempre disposin d'oxigen, per això és recomanable voltejar la pila o foradar-la amb un bastó un cop per setmana durant el primer més i després de manera més espaiada.

També cal humitat suficient. Si la pila s'asseca massa cal ombrejar-la i regar-la sense deixar-la xopa, permetent una bona aireació.

El compost es pot usar quan adquireix un color marró fosc i olor de terra humida del bosc, mai ha de fer pudor. Llavors el podem garbellar i usar-lo per adobar l'hort, el jardí o els testos. Els trossos que no passin pel garbell els podem afegir a la nova pila.

També podem reservar una part de compost per posar-la a la nova pila i així accelerar l'activació dels microorganismes.

5 Cribat del compost acabat:

amb garbell, després d'almenys 6 mesos de procés.

La fracció gran la podem afegir al nou material que compostem.

La fracció petita ja és adob.

